

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky

Zprávy z výboru Jednoty českých matematiků

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky, Vol. 37 (1908), No. 1, 78--80

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/123003>

Terms of use:

© Union of Czech Mathematicians and Physicists, 1908

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

bírá se vnitřní tření kapalin. Počíná popisem zařízení, aparátů i výsledků Poiseuilleových, jimiž zjištěno, že úměrnost odporu viskosního a rychlosti deformační v širokých mezích souhlasí se skutečností. Obšírně pojednává o vlivu konce kapiláry, a o korekci vzhledem k živé síle. Další kapitola pojednává o pokusech různých experimentátorů (Warburg, Stefan, Koch, Schweidler, Bénard) se rtutí, z nichž plyne, že adhaese ku stěně jest stejně dokonalá u této kapaliny, jež stěny neomáčí, jako u kapalin omáčejších. V následující kapitole pojednáno o viskozitě čistých kapalin, vlivu teploty a tlaku s popisem různých prací experimentálních, zvláště práce Warburg-Babovy o kyselině uhličitě v kritickém bodě. V poslední kapitole se jedná o známém náhlém přechodu kapaliny v trubici se pohybující (buď zvyšováním rychlosti nebo rozšiřováním trubice) ze stavu, kdy zákon Poiseuilleův platí v turbulentní, jež autor zve „régime hydraulique“. Analysovány jsou pokusy Hagenovy, Reynoldsovy a Couetteovy a vyložena Reynoldsova podmínka přechodu ze stavu „Poiseuilleova“ v „hydraulický“.

Druhý svazek má pojednávat o vnitřním tření plynů a o molekulárních teoriích viskosity u plynů i kapalin.

Kniha má obvyklou přednost francouzských učebnic, totiž velmi jasný sloh a znamenitou přehlednost, tak že se ke studiu výborně hodí.

B. K.

Zprávy z výboru Jednoty českých matematiků.

Od poslední valné schůze Jednoty, konané dne 2. prosince 1906, odbýval výbor až dosud šest schůzí, a to dne 2. prosince bezprostředně po valné hromadě, v kteréžto schůzi se výbor konstitoval, jak bylo již v 36. roč. „Časopisu“ na str. 166. uvedeno, dále pak dne 1. února, 8. března, 3. května, 7. června a 27. září.

Za zakládajícího člena s příspěvkem 100 K jednou pro vždy se přihlásil a byl přijat p. *Adolf Mach*, ředitel c. k. vyš. reálky v Náchodě.

Pokud se týče publikací Jednotou vydávaných, sluší na prvním místě uvést „Sborník J. Č. M.“ Tisk XI. čísla Sborníku, totiž „*Thermiky*“ dvor. rady dra. *V. Strouhala*, již značně pokročil (přes 20 tisk. archů je již hotovo) a bude celý spis, jenž

podle docházejících poptávek z řad členstva je dychtivě očekáván, v nejbližších měsících dokončen.

V příčině nových knih, jež v uplynulém roce vyšly nákladem Jednoty, dlužno uvést: Školním rokem 1906—7 byl dokončen tisk překladu „*Eukleidových Základů*“, pořízeného *Fr. Servítem*, professorem čes. gymnasia v Král. Vinohradech. Vydaním spisu toho, který pro svůj historický význam zaujímá zajisté ne poslední místo v každé literatuře, splatila Jednota dávný dluh mathematické literatuře české a lze se tudíž nadíti, že kniha ta najde hojného odbytu v řadách členstva Jednoty. Aby se opatření spisu toho co nejvíce usnadnilo, byla cena jeho stanovena co nejnižší, totiž za výtisk v plátně vázaný pouze 4 K 50 h pro pp. členy (i s portem), krámská cena činí 6 K.

Vedle toho vydala Jednota knihu „*Měřičtví a průmětnictví pro průmyslové školy pokračovací*“, kterou sepsal *Emil Ledrer*, professor české stát. průmyslové školy v Plzni. Kniha ta byla zadána k aprobaci.

Majíc stále na zřeteli též doplňování literatury středoškolské hodlá Jednota, přihlížejíc k nejnovějším nařízením v příčině rozšířeného vyučování chemii na gymnasiích, vydati zvláštní učebnici účelu tomu vyhovující a podnikla již u věci té potřebné přípravné kroky.

U učebnic, jež Jednota vydala, bylo nutno přikročiti k novému nezměněnému (a to 7.) vydání *Soldát-Taftlovy Algebry pro vyšší reálky*. Učebnice ta byla schválena vys. vnesením c. k. ministerstva kultu a vyučování ze dne 8. října 1907, č. 37487. Bude arcif možno, užívati bez závady též dřívějšího (6.) vydání učebnice té.

Konečně zasluhuje ještě zmínky, že tisk *Katalogu* spolkové knihovny, pořízeného drem. *J. Kavánem*, již značně pokročil, tak že v tomto školním roce lze ukončení katalogu očekávati.

V uplynulém školním roce zúčastnila se Jednota ve spojení se Spolkem architektů a inženýrů v království českém a Spolkem posluchačů inženýrství na české vysoké škole technické v Praze oslavy svého čestného člena p. dvor. rady *Josefa Šolína*, býv. profesora české vys. školy technické v Praze. Deputace všech tří spolků, v níž Jednotu ochotně zastupovali místopředseda p. vl. rada *Václav Starý* a redaktor „Přílohy“ a knihovník Jednoty p. *Ladislav Červenka*, odevzdala oslavenci vkusně provedenou adresu.

Výbor Jednoty se usnesl, obeslati výstavu, kterou bude v příštím roce pořádati Obchodní a živnostenská komora v Praze.

Příštím správním rokem nastane dle dosavadních dispoic v dějinách Jednoty důležitý a pro vývoj její zajisté velmi příznivý obrat. Dostaněť se Jednotě vzácnou ochotou a benevolencí jejího velezasloužilého a obětavého předsedy p. dvor. rady prof. dra. *V. Strouhala* s laskavým svolením sl. sboru professorského filosofické fakulty české university trvalého bohdá a vhodného útulku v novém fysikálním ústavě české university. Tím zajisté budou odstraněny četné nesnáze, které bylo Jednotě dosud v příčině vhodného a rozšíření schopného umístění překonávati, což bude míti blahodárný vliv na další činnost Jednoty. — Změna místností bude včas všem pp. členům zvláštním oběžníkem oznámena.

Podle zpráv pokladních jeví se finanční stav Jednoty uspokojivým. Vysoké c. k. ministerstvo kultu a vyučování povolilo na 36. ročník „Časopisu“, jako loni, subvenci 800 K. *Pt.*
